Мікола Мінчанка

Давер

Мікола Мінчанка

Давер

ВЕРШЫ, ГУМАР

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1980

Бел 2
М 61

М $\frac{70403-195}{М\ 302(05)-80}$ 53—80.4702120200

СЦЯГ МАЛАДОСЦІ

На зямлю мы прыходзім не ў госці:
Каб садамі зацвіў сухадол.
Камсамол — гэта сцяг маладосці.
Я з табою заўжды, камсамол!

Смела новыя песні запелі
Пра цябе мы, наш край дарагі.
На балотах жыты зашумелі —
Абнаўляем палі і лугі.

Далягляды нас клічуць імкліва:
Кожны дзень, кожны дзень адкрыццю.
Усміхаюцца зоры шчасліва
Маладому, як песня, жыццю.

Камсамол — гэта дужыя крылы.
Камсамол — гэта новы палёт.
І дае табе свежыя сілы
Разам з партыяй мужны народ.

Не ўсе пакошаны лугі —
Не ўсе дзяўчаты замуж выйшлі.
На вёсцы я зусім не лішні.
Я тут не ведаю тугі.

Яна далёка паплыла
Залётнай светлаю хмурынкай —
З вачамі сінімі дзяўчынкай,
Якая марай мне была.

Яна махае мне здалёк
Сваёй маленькаю рукою:
Расцвіў вясёла над мяжою,
Як напамінак, васілёк.

Гляджу ў здзіўленні зноў і зноў.
І адчувае сэрца свежа,
Як успамін душу мне рэжа,
І не знаходзяць вусны слоў.

ВОСЕНЬСКІ ЭЦЮД

Схмурнелае голле.
Туман, нібы дым.
Нядаўна ж раздолле
Было залатым.

Пажар на асінах
Патушаць дажджы.
Да гронак рабіны
Зляцяцца дразды.

Я ШЧАСЛІВЫ

Калі зямля абноўленага краю
Зноў налівае шчодра каласы,
Па ёй іду — і сэрцам адчуваю:
Яна — вытокі сілы і красы.

Ёсць на стале духмяны бохан хлеба —
Як сімвал дзён, адданых барацьбе.
За мірнае над галавою неба
Падзяку шлём мы, партыя, табе!

* * *

Ты так глядзела на мяне —
Ажно зіма памаладзела:
Як сонца чыстае ў акне —
Ты так глядзела.

І мне здалося, што даўно
Усё сокам чыстым налілося.
Ты — быццам светлае акно,—
Мне так здалося...

РАСКАЖЫ, ДЗЯЎЧЫНАЧКА...

(З народнага)

«Раскажы, дзяўчыначка, раскажы:
З кім стаяла позненька на мяжы?»

«Раскажу ўсю праўдачку, раскажу,
Што завёў хлапчыначка на мяжу.

Там, дзе ў росах жнівеньскіх васількі,
Дакрануўся ціхенька да рукі,

Пасяліў у сэрца ён мне тугу:
Жыць без хлопца гэтага не змагу».

* * *

Я насустрач раніцы іду,
Каб наўкол было яшчэ больш светла,
Каб глядзела жыта так прыветна,
Не згадаць каб век нам злыбяду.

АГОНЬ МАЛАДОСЦІ

У кожнага, відаць, у сэрцы ёсць
Цяпло, якое дорыць маладосць.

Яно вядзе праз белыя завеі
Туды, дзе нашы светлыя надзеі.

І каб цвілі вішнёвай кветкай дні,
Гарацць, як зоры ў ліпені, агні.

Агні тваіх двух ластавак-вачэй:
Зірнеш — каменне робіцца мякчэй.

Святлее ў дождж асенні далягляд,
І ўзімку сніцць пра квецень родны сад.

Яно заўсёды ў сэрцы добрым ёсць,
Цяпло, якое дорыць маладосць.

Яно вядзе праз белыя завеі
Туды, дзе нашы светлыя надзеі.

НАШЫ ПЕСНІ

Кажуць, смутак у людзей — як слабасць.
Выпала пра іншае нам пець.
Нашы песні — гэта наша радасць:
Ім у свет, як птушкам, палятець.

Для палёту памужнелі крылы.
Кліча, кліча ў сіняву прастор.
Шмат патрэбна мужнасці і сілы,
Каб падняцца ад зямлі да зор.

СПАДЧЫНА

Пасівелі яны,
Тых часоў камісары.
Ад вясны да вясны
Сэрца слабнуць удары.

Адлятаюць гады,
Тых байцоў больш не стане.
Нам яны назаўжды
Далі светлае ранне...

ДРЭВА ПАЭЗІІ

Сухмень, быццам холад.
Маленькі быў жолуд.
А вырасла дрэва — здзівіла...
Пякучым быў холад,
Ды дрэва, як волат:
У голлі зноў радасць і сіла.

Няма паўтарэння.
Ды вечна здзіўленне
Парыў да жыцця выклікае.
Не зловіш з'яўлення
Святога імгнення:
Калі хто каго пакахае.

А час так імчыцца,
Жыццю не спыніцца,
Што новае дрэва ўзрасціла.
А як
Паўтарыцца,
Каб зноўку здзівіцца,
Што ў пошуме голля шмат сілы?

ДНЯПРО

Бяжыць Дняпро і коціць хвалі.
Шуміць Дняпро, пяе Дняпро. 36
Сваю мы праўду не хавалі,
Дабром плацілі за дабро.

Цвітуць сады ля кожнай хаты,
Калі прыходзіць юны май.
І я шчаслівы і багаты,
Дзе магілёўскі родны край.

Бярозка вырасла прыкметна,
І ёй няма пра што тужыць.
Бяжыць Дняпро, а ў сэрцы светла:
І лёгка мне, і добра жыць.

Бяжыць Дняпро, ён коціць хвалі,
Шуміць Дняпро, пяе Дняпро,
Сваю мы праўду не хавалі,
Дабром плацілі за дабро.

2 Зак. 602

* * *

Ты паглядзі: на ўзлессі верасы,
Іх колер нагадаў мне зноў такое,
Што узбунтуе і — не супакоіць.
Бо верасы — апошні цвет красы.

І зноў грамы закованы ў зямлю.
Ды спалахне вясною бліскавіца.
І будзе дождж, і будзе навальніца,
І буду я шаптаць табе:
— Люблю.

* * *

Пад вярбой маладой
Ціха нехта шэпча:
— Дарагая, з табой
Шчасце кожны вечар.

Пад вярбой маладой
Рэчанька вуркоча:
— Мілы мой, мне з табой,
Нібы казка, ночка.

* * *

Залатая восень. Залатая.
А была, была ж я маладая.

Ці забыўся ты цяпер пра тое,
Як гарэла сэрца маладое?

Можа, гэта сэрца дагарае? —
Залатая восень, залатая.

* * *

Звініць, звініць, як песня, ручаёк.
Вясёлы ён, як мілае дзіця.
У тваіх вачах расцвіўшы васілёк —
Усмешка дарагога пачуцця.

У тваіх вачах мне невядомы сум.
І радасць, і вясна ў тваіх вачах.
Я да цябе ў каханні прынясу
Пачатак новага — як наш працяг.

Ты будзеш пець, каханне будзеш піць.
І будзе праўда, як шчаслівы сон...
Як песня, ручаёк звініць, звініць,
Як мілае дзіця, вясёлы ён.

ПАСЛЯ СПРЭЧКІ

Зноў гудуць на лузе пчолы —
Не для прымхаў і забаў,
Каб ніколі не знікаў
Свет чароўны і вясёлы.

Так было і вечна будзе —
З самых розных кветак мёд.
Пра яго каторы год
Зноў гавораць, як аб цудзе.

На тваім шукаю твары
Я не смутак і не гнеў.
А сказаць табе хацеў,
Што вясной цвітуць і травы.

Замятае сляды
Лісцем роднай бярозы.
— Ты яшчэ малады.
І схавай свае слёзы.
Мілы мой, не сумуй:
Узыдзе твая зорка,—
Гавару я яму...
Што ж самому так горка?

РАДАСНАЕ

Эх, рэчка бяжыць.
Побач грэчка цвіце.
Ну, як тут не жыць
У такой вось красе!
Навакол прыгажосць.
На зямлі я не госць.

Месяц спрытна прыпаў,
Каб напіцца вады.
Чую голас я траў:
«Ты яшчэ малады».
Шэпчуць ціха лугі:
«Пагуляй, дарагі».

А туман, як хлапчук,
Мые ногі ў рацэ.
Ажаніцца хачу,
Калі ліпа цвіце.
Ох, як ліпы цвітуць,
Дружна пчолы гудуць.

Ноч і дзень адышлі,
Ўсё зрабіўшы сваё.
Радасць мілай зямлі,
У маім сэрцы ты ёсць.
Радасць к сэрцу бяжыць!
Ну дык як тут не жыць!

Дзень, як птушка з белымі крыламі,
Адлятае ў вырай назаўжды.
І клубочкам коціцца над намі
Вобраз сонца, вечна малады.

Быццам ніткі, белыя праменні
Цягнуцца спагадліва да нас,
Каб агонь на сэрцы не пагас,
А жылі мы вечна ў захапленні

І каб любым вусны апякалі
Пацалункам ціхім уначы:
Дзеці — як кахання трубачы —
Праз стагоддзі ў свет нас заклікалі.

У КУПАЛЬСКУЮ НОЧ

Я глянуў у вочы: што за прычына,
Бо нават і слоў у мяне не стае:
Папараць-кветка, дык гэта ж дзяўчына,
Якая са мною шукала яе.

* * *

Ноч. Паўстанак. І цягнік.
Снег. Спявае завіруха.
А на сэрцы скруха, скруха,
Быццам свет вясёлы знік.

Ты паехала. Няма.
Толькі рэйкі стогнуць глуха.
Толькі ў роце стала суха.
А наўкол — зіма, зіма.

Я іду: павольны крок.
Падсвядома адчуваю —
Быць яшчэ не скора маю:
У бярозах дрэмле сок.

Гром закованы ў зямлю:
У яе на гэта права.
Смутак злева, смутак справа,
Ці навек цябе згублю?

Быў паўстанак. Быў цягнік.
Снег. Спявае завіруха.
А на сэрцы скруха, скруха:
Быццам свет вясёлы знік.

РОДНАЕ ПОЛЕ

Акопамі ў вайну ўсё поле зрыта,
Ды здолелі мы раны залячыць.
Ізноў шуміць тут залатое жыта.
І, значыць, людзям тут шчасліва жыць.

Нам не забыць мінулае ніколі.
Радзіму светлую сваю любіць.
І толькі абеліск на гэтым полі:
Баліць, як рана свежая, баліць.

* * *

Мяне жыта вучыла, што жыць —
Гэта не проста аб шчасці тужыць.
Гэта не гладкай дарогай ісці,
Жыць —
Дык змагацца
І праўдай свяціць.

ЖУРАЎЛІНАЯ ЗІМА

Ты прасіла,
Каб я напісаў пра зіму.
Якая яна тут у нас? —
Халодная
І пякучая,
Быццам ты.
І вочы твае, як сняжынкі.
Жураўлі —
Нібы тыя ж лісты,
Што пішу да цябе.
Чаму ж не прыносяць яны вясны?

* * *

Учора вечар цёплы, мяккі быў,
Хоць журавы
Пра восень мне крычалі.
Я многае
З таго даўно забыў,
Як я кахаў
І як мяне кахалі.
З усіх трывог
І шчасця усяго
Лічу цяпер
Найлепшаю удачай,
Што не забыў яшчэ
Я аднаго —
Рукі тваёй,
Як сонейка,
Гарачай.

БЕЛАРУСІ

У любові я табе не кляўся.
Пра яе табе нашэпча бор.
Пад тваім я небам гартаваўся
І выводзіў думкі на прастор.

Мне спазнаць усё сягоння трэба.
На душы такое пачуццё,
Што, калі Клімук падняўся ў неба,
Я зрабіў таксама адкрыццё.

Ў нас навокал сокалы такія:
Хоць і сёння ў космас ці на БАМ.
Я табе ўсе сілы маладыя
У кіпенні будняў перадам.

На балотах, як жыццё, каналы.
На пясках шуміць, гамоніць лес.
Нам шчаслівa зацвітае бэз:
І ўсе мы сягоння Магеланы.

Адкрываем, што дзе не адкрыта.
Толькі не журыся, дружа, ты:
Як і мы, ты будзеш сеяць жыта,
Бо баіцца поле пустаты.

І калі паклікала дарога,
Сэрцам зведай і любі свой край.
Каб аб ім жыла твая трывога,
Ты яе і сыну перадай.

ГІТАРА

Мая гітара —
Зара,
На ёй грае
досвітак.
Сем струн —
Вясёлкі пасля дажджу.
Мая гітара —
Зара.
І песня яе —
Звон жаўранка
Ў чыстым небе,
Які
абуджае зямлю,
Крык сойкі адзінокай
У зімовым лесе.
Мой сум —
Чорная ноч,
Якая баіцца
Запальваць зоркі:
Хавае іх за шырму хмар.
Гітара!
Іграю,
Пяю
І журуся,
Каб зведаць
жыццё.
А яно,
Быццам птушка няўлоўная,
Праляціць —
Не даведаецца —
Што за рэч.
А ты грай мне,
гітара,

Грай!
Колерам нараджэння —
Зара.
Колерам нараджэння —
Ноч.
Мая гітара —
Зара.

СНЕГАПАД

Такі прыгожы снегапад —
Над цэлым светам снег і снег.
Мароз, як ядраны арэх.
Такі прыгожы снегапад,
Як пяць, як дзесяць год назад,
Я чую твой шчаслівы смех:
«Такі прыгожы снегапад —
Над цэлым светам снег і снег...»

ПАЎТАРЭННЕ

Як ноты, падаюць дажджынкі:
У кожнай музыка свая.
Нальецца жыта, каб зажынкі
Былі, як маладосць твая.

Тут засмяюцца ўвесну дзеці,
Якіх абмыў шчаслівы дождж.
Свае задумы ў ясным свеце
Праз іх з гадамі перамнож.

Як над магілай галашэнне,
Ты знікнеш між крутых начэй.
А іх памчыць да завяршэння
Пачатка новага ручэй.

І грукне ў новым доме брама,
Дзе серабрыцца ў ноч акно.
Дзяцей чакаць зноў будзе мама,
Як і раней, даўным-даўно.

НАЛІВАЕЦЦА ЖЫТА ГУСТОЕ

Наліваецца жыта густое.
Тужыць сэрца маё маладое.

Калі б ведаў хто тую прычыну,
Пасадзіў бы ля дома каліну.

Каб цвіла яна буйна улетку,
А пад ёй я спаткаў бы суседку.

Гаварыў бы я з ёю да рання.
А на сэрцы б гарэла каханне.

Паказаў бы рукою на жыта,
Што маёю тугою спавіта.

Наліваецца жыта густое.
Тужыць сэрца маё маладое.

* * *

Гляджу на свет — не надзіўлюся.
Узмах крыла. З глыбіні плынь.
А [illegible] сэрца юнага цяплынь —
І я даверліва смяюся.

А неба, неба парасон
Ад бед надзейна прыкрывае.
Няўжо не сон? Няўжо не сон,
Што нехта і мяне кахае?

РАННЕ

Працірае вочы спрасоння
Малады-малады сасоннік.
Ціха.
З хвіліны маўчання
Пачынаецца новае ранне...

ЭКЗАМЕНЫ

Я здаў дзяржаўныя экзамены.
І вось той дом і той парог,
Дзе суцяшаюць вочы маміны
Пасля дарог, пасля трывог.

І лёгка марыцца пад ліпамі,
Што бацька некалі садзіў.
Як шанаваў ён водар ніў
І свет чароўны і вялікі!

А бацькі ўжо даўно няма.
Ён здаў суровыя экзамены,
Каб цвіў наш край, цвіла зямля.
Глядзяць журботна вочы маміны...

* * *

Бачылі і чулі? —
Трубіць мой ален.
У маёй матулі
У вачах — мой дзень:
Хмарыць лёс мой — слёзна.
Чыста — там блакіт...
Што ж гудзе трывожна —
Вецер ля ракіт?!

* * *

Дай зорам — цішыню,
А водам — вечны рух!
А людзям — чысціню:
Бальзам ад бедаў-скрух!

Навокал ліпацвет.
Дзень сонечны прыціх.
І цэлы белы свет
З табой нам — на дваіх...

ЧЭРВЕНЬ, ГОД 1941

А лета цяжкае было.
Салдаты нашы адступалі.
Прышэльцам вёскі пакідалі,
Дзе вечна роднае жыло.

А лета цяжкае было.
Чырваназорцы паміралі.
Без трун, без родных іх хавалі.
Крывёй адзенне іх цвіло.

А лета цяжкае было.
Сыны не бачылі бацькоў —
Іх потым ведалі са слоў,
Як ліхалецце адгуло.

А лета цяжкае было —
І на Маскву вялі дарогі.
Ды спела праўда перамогі,
Каб наша ўсё-такі ўзяло!

* * *

Салавей замаўкае —
Песня дапета.
Язмін зацвітае —
Сярэдзіна лета.

Нязмоўкна на небе —
Звоніць жаўрук.
Пра хлеб ды аб хлебе —
Клопаты рук.

ГАРОХ ПРАЗ СІТА

ПРАМАЎЧАЛА

Піла казала: «Ела, ела дуб...»
Ды прамаўчала, што зламала зуб.

ЦАНА ІГОЛКІ

А вожык недарэмна колкі:
Ён ведае цану іголкі.

ДЫМ

— Са мной паасцярожней,— кажа дым,—
З агнём жыву дыханнем я адным.

ПАЎТАРЭННЕ

Усё на свеце паўтараецца:
Як татка, сын сягоння лаецца.

АДЗІНАЯ ЎЦЕХА

Нарэшце заяц скочыў цераз мост.
І ад ваўка, вядома, адарваўся.
Перад зайчыхай доўга выхваляўся:
— Як добра, што ў мяне куртаты хвост!

І АСЛУ СМЕШНА...

Баран ды на казла адправіў ананімку:
«Пры барадзе улетку і узімку...»

Смяяўся нават і асёл:
«Які ж без барады казёл?»

ХОВІ

Ён так ужыўся ў ролю падхаліма,
Што слоў не трэба. Глянеш: пантаміма.

РЭЗЮМЕ ЗЕБРЫ

— І мы, як тыгры, паласатыя,
Вось толькі нешта не вусатыя.

КАРОННЫ АДКАЗ

У вароны адказ быў заўсёды каронны:
— Па-сапраўднаму каркаюць толькі вароны.

РАДАСЦЬ ВЕРАБ'Я

Верабей цяпер хваліўся так:
— Жыву, дзе некалі жыў шпак!

РАЦЫЯНАЛЬНАЯ ЛЕКЦЫЯ

У лекцыі было нямала рацыі:
«Гарэлка косіць не па адукацыі».

ФІНІШ КАМЕНДАНТА

Пачынаў з камедый. Скончыў драмай:
Разышоўся з жонкай, у канфлікце [redacted] мамай.

САМАСУЦЯШЭННЕ

Не знайшоў сабе ў паэзіі кутка
Авадзень стары літаратурнага гуртка.
Гаворыць ён, што слава — гэта дым:
Яна для ўцехі толькі маладым.

ЗМЕСТ

Мінчанка М.
М 61 Давер: Вершы, гумар.— Мн.: Маст. літ., 1980.— 32 с.
10 к.

Малады паэт усхваляванa апявае родную прыроду, вёску, высакародныя пачуцці кахання і дружбы, праследжвае гістарычную сувязь мінулага нашага народа з яго слаўным сучасным, уважліва ўглядаецца ў будучыню. Ёсць у зборніку і вясёлыя гумарыстычныя карацелькі.

М $\frac{70403-195}{М\ 302(05)-80}$ 53—80

ББК 84 Бел 7
Бел 2

Николай Никифорович Минченко

ДОВЕРИЕ

Стихи, юмор

Минск, издательство «Мастацкая літаратура»

На белорусском языке

Рэдактар Р. М. Яўсееў. Мастак В. А. Губараў. Мастацкі рэдактар А. М. Малышава. Тэхнічны рэдактар З. Г. Сень. Карэктар Л. М. Вайцяшэня.

ІБ № 678

Здадзена ў набор 10.04.80. Падп. да друку 29.09.80. АТ 05196. Фармат $70\times90^{1}/_{32}$. Папера друк. № 1. Гарнітура школьная. Высокі друк. Ум. друк. арк. 1,17. Ул.-выд. арк. 0,87. Тыраж 5000 экз. Зак. 602. Цана 10 к.

Выдавецтва «Мастацкая літаратура» Дзяржаўнага камітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. 220600, Мінск, Паркавая магістраль, 11. Паліграфкамбінат імя Я. Коласа. 220005, Мінск, Чырвоная, 23.

10 к.